

Umhverfisstjórnunarhandbók Breytinga- og staðfestingarblað fyrir:		Áhættumat	
Númer skjala	Útgáfudagsetning	Samþykkt af	Lýsing síðustu breytingar
ÁHÆTTA001 ÁHÆTTA002	16.09.2016 7.09.2017	Lína Björg Lína Björg	1. útgáfa 2. útgáfa

EarthCheck vottun Vestfjarða

Áhættumat (“Risk Assessment”)

Umfang

Þetta skjal inniheldur drög að áhættumati fyrir Vestfirði á þeim 12 lykilsviðum sem tilgreind eru í grein 5.1 í staðli EarthCheck fyrir samfélög. Þetta áhættumat nær ekki yfir þá tegund áhættu sem er lögum samkvæmt á verkswiði almannavarnarnefnda, þ.e. áhættu vegna neyðarástands sem kann að ógna lífi og heilsu almennings, umhverfi og/eða eignum, sbr. Almannavarnarlög nr. 82/2008. Áhættumatið nær ekki heldur yfir áhættu vegna mengunar í höfnum, sem fellur undir lög um varnir gegn mengun hafs og stranda nr. 33/2004 og reglugerð um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi nr. 35/1994.

Skilgreiningar

Í þessu skjali eru afleiðingar og líkur metnar á eigindlegan hátt með þeim hætti sem sýnt er í töflum 1 og 2. Framsetningin tekur m.a. mið af staðlinum ISO 31000:2009, Risk management – Principles and guidelines, sem út kom 15. nóvember 2009.

Áhætta er í raun einhvers konar margfeldi af líkum og afleiðingum. Erfitt er að gefa þessu ákveðin talnagildi (megindleg gildi), og því er yfirleitt byggt á eigindlegri flokkun eða einkunnagjöf, t.d. á bilinu 1-5.

Stig	Afleiðingar	Nánari lýsing (dæmi)
1	Óverulegar	Óveruleg áhrif á umhverfi og samfélag, lítill kostnaður
2	Minni háttar	Auðvelt og fljótlegt að ná tökum á aðstæðum á staðnum, fjárhagslegt tjón í meðallagi
3	Í meðallagi	Hægt að ná tökum á aðstæðum með utanaðkomandi aðstoð, mikið fjárhagslegt tjón
4	Meiri háttar	Áhrif á stærra svæði án mikils skaða, tap á framleiðslugetu, verulegt fjárhagslegt tjón
5	Hamfarir	Eitiráhrif á stærra svæði með miklum skaða, gríðarlegt fjárhagstjón

Tafla 1. Mat á afleiðingum eða áhrifum

Stig	Líkur	Nánari lýsing
A	Nær öruggt	Gerist nær alltaf
B	Líklegt	Gæti gerst í flestum tilvikum
C	Mögulegt	Gæti gerst í sumum tilvikum
D	Ólíklegt	Gæti hugsanlega gerst í sumum tilvikum
E	Fátítt	Gæti gerst í undantekningartilvikum

Tafla 2. Mat á líkum

Fylkið í töflu 3 er notað til að greina tiltekna áhættu og ákveða mikilvægi þess að grípa til aðgerða hennar vegna. Eins og sjá má er taflan samsett úr töflum 1 og 2.

Afleiðingar	Líkur				
	A (Nær öruggt)	B (Líklegt)	C (Mögulegt)	D (Ólíklegt)	E (Fátítt)
1 Óverulegar	H	M	A	A	A
2 Minni háttar	H	H	M	A	A
3 Í meðallagi	A	H	H	M	M
4 Meiri háttar	A	A	A	H	M
5 Hamfarir	A	A	A	A	M

Tafla 3. Fylki fyrir eiginlegt áhættumat

- A = afar há áhætta; krefst tafarlausra aðgerða
- H = há áhætta; krefst sérstakrar athugunar
- M = meðal áhætta; tilgreina þarf skiptingu verka og ábyrgðar
- L = lág áhætta; hefðbundnir verkferlar duga

Tilvísanir í eftirfarandi áhættumati vísa til lykilsviða 1-12 sbr. grein 5.1 í staðli EarthCheck fyrir samfélög.

Tilv.	Áhættan: Hvað getur gerst og hvernig	Afleiðingar		Líkur		Áhættustig	Forganur aðgerða	Gagnsemi núverandi stjórnunar
		Lýsing	Stig	Lýsing	Stig			
1.1	Aukin losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) vegna fjölgunar ferðamanna á bensín- og dísilknúnum einkabílum/bílaleiðubílum	Loftslagsbreytingar	2 (til skamms tíma)	Líklegt	B	H	Hár	Ekki til staðar
1.2	Aukin losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) vegna aukinnar bílaeignar og aukins aksturs heimamanna	Loftslagsbreytingar	2 (til skamms tíma)	Líklegt	B	H	Hár	Ekki til staðar
1.3	Aukin losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) vegna aukinnar olíunotkunar í stað ótryggðrar raforku	Loftslagsbreytingar	2 (til skamms tíma)	Mögulegt	B	M	Meðal	Ekki nægjanleg
3.1	Skemmdir eða uppþornun vatnsbóla vegna jarðskjálfta, mengunarslysa eða afbrigðilegra veðurbrigða	Vatnsskortur	3	Fátítt	E	M	Meðal	Ekki til staðar
4.1	Útbreiðsla ágengra tegunda. Um getur verið að ræða aukna útbreiðslu af ásetningi (t.d. með sáningu lúpínu), með náttúrulegum leiðum (t.d. útbreiðsluaukning skógarkerfils) eða með öðrum leiðum (t.d. landnám sjávarlífvera með losun á kjölvatni skipa).	Tap líffræðilegrar fjölbreytni	3	Líklegt	B	H	Hár	Ekki nægjanleg
4.2	Landrof/uppblástur	Rýrnun lands og lífmagns og tap líffræðilegrar fjölbreytni.	3	Ólíklegt	D	M	Meðal	Ekki nægjanleg
4.3	Ofnýting (slit) á umhverfislegum gæðum, vegna fjölgunar ferðamanna, utanvegaaksturs o.s.frv., umfram þolmörk svæðisins	Tap líffræðilegrar eða jarðfræðilegrar fjölbreytni. Fækkun gesta	3	Líklegt	B	H	Hár	Ekki nægjanleg
5.1	Ofnýting menningarlegra og annarra félagslegra gæða, vegna fjölgunar ferðamanna umfram þolmörk svæðisins	Tap menningarlegrar fjölbreytni og stuðnings nærsamfélagsins	1	Líklegt	B	M	Meðal	Ekki til staðar
5.2	Misræmi milli ímyndar samfélagsins og viðbragða ferðaþjónustufyrirtækja	Fækkun gesta	2	Ólíklegt	D	L	Lágur	Ekki nægjanleg
6.1	Ófullnægjandi skipulag, verkferlar og leiðbeiningar í þágu sjálfbærrar þróunar	Tap á búsvæðum lífvera, breytingar á fjölda og útbreiðslu tegunda, og fækkun gesta	2	Ólíklegt	D	L	Lágur	Viðunandi

Tilv.	Áhættan: Hvað getur gerst og hvernig	Afleiðingar		Líkur		Áhættustig	Forgangur aðgerða	Gagnsemi núverandi stjórnunar
		Lýsing	Stig	Lýsing	Stig			
6.2	Fjölgun umferðaróhappa vegna skorts á eftirliti og stjórnun vega	Meiðsli og neikvæð ímynd	3	Ólíklegt	D	M	Meðal	Ekki nægjanleg
6.3	Ófullnægjandi merkingar og aðrar upplýsingar eða þjónusta við ferðamenn	Fækkun gesta	2	Mögulegt	C	M	Meðal	Ekki nægjanleg
7.1	Flutningur hagnaðar úr héraði	Minnkandi arðsemi í héraði	3	Líklegt	B	L	Meðal	Ekki til staðar
8.1	Aukinn hávaði í þéttbýli í grennd við umferðaræðar og stærri fyrirtæki	Minnkandi lífsgæði íbúa, minnkandi ánægja gesta, fækkun gesta	2	Mögulegt	B	M	Lágur	Ekki nægjanleg
9.1	Mengun yfirborðsvatns, t.d. gerlamengun	Neikvæð ímynd og sýkingarhætta	2	Mögulegt	C	M	Meðal	Ekki nægjanleg
10.1	Aukinn úrgangur frá heimilum og fyrirtækjum, sem leiðir til aukinna úrgangsflokkna og urðunar	Landsþjöll vegna urðunar, mengun grunnvatns, loftslagsbreytingar, neikvæð ímynd	3	Líklegt	B	H	Meðal	Ekki nægjanleg
11.1	Olífuleki í sjó eða jarðveg vegna bilana eða ófullnægjandi frágangs olútanka	Skaði á fuglalífi eða öðru lífríki, mengun jarðvegs	3	Ólíklegt	D	M	Meðal	Ekki nægjanleg
12.1	Niðurrif, óafturkræfar breytingar eða niðurníðsla friðaðra húsa eða annarra menningarminja	Tap menningarminja og menningarlegrar fjölbreytni, fækkun gesta	2	Mögulegt	C	H	Meðal	Ekki nægjanleg

Þeir starfsmenn sem hægt er að leita til á Vestfirðum

Slökkviliðið í Ísafjarðarbæ S: 450-8200 slökkvilid@isafjordur.is <http://slökkvilid.isafjordur.is/>

Slökkviliðið í Vesturbyggð Patreksfirði, S: 450-2307, 891-7426

Slökkvilið Strandabyggðar Neyðarsími: 112 slökkvilid@holmavik.is

Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða S: 450-7087

Umhverfisfulltrúi Ísafjarðarbæjar – Ralf Trylla – 450-8000 umhverfisfulltrui@isafjordur.is